

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MOTIV FRÅN SÅGMYRÅN, DALARNE. — FOTOGRAF A. ÖSTLUND, SÅGMYRA.

18:DE ÅRG.

DEN 31 DECEMBER 1916

N:o 14

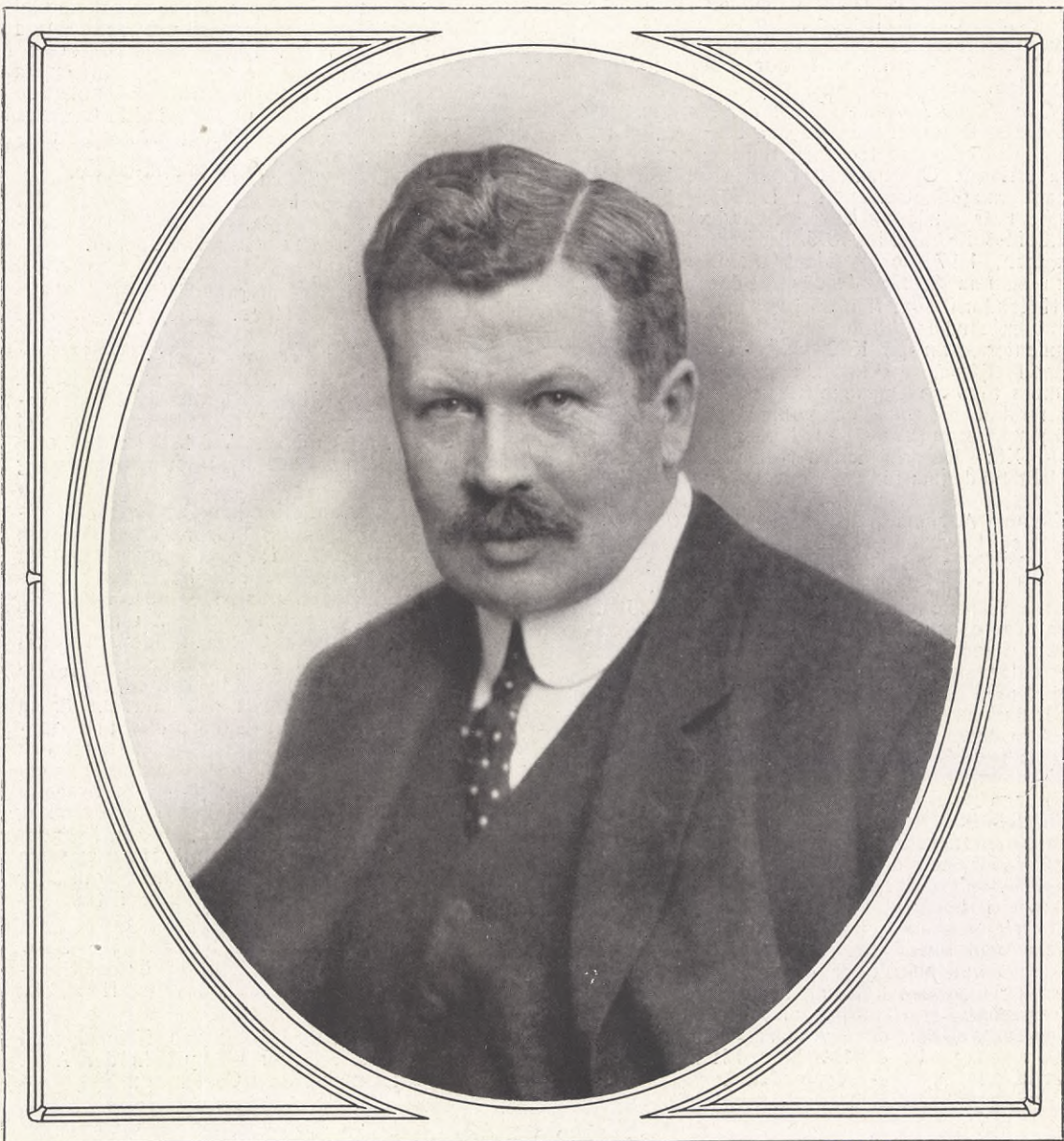

Foto. Falkengren, N Komp.

Carl Hallenstam

Kliché: Bengt Sjöversparre.

CARL HALLENDORFF.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

En högt utvecklad köpenskap föder af sig själf undervisningsanstalter i handelskunskap. Det är ingen tillfällighet hvarken att de första handelskolorna leda sitt ursprung från senmedeltidens Italien eller att det första svenska handelsinstitutet 1826 grundlades just i Göteborg. Italien var den modärna europeiska handels fädernesland, Göteborg Sveriges främsta handelsstad. Det var därför också ett vittnesbörd så godt som något om Stockholms kommersiella framryckning till täflan med Göteborg om det merkantila företrädet, att det blef den förstnämnda staden och icke den senare, som hann före med en handelshögskolas upprättande, när behovet af dylika mera vetenskapliga bildningsanstalter i början på detta århundrade framträdde äfven i vårt land. Det var framför allt Stockholms enskilda banks och numera excellensen Knut Wallenbergs frikostighet, som möjliggjorde den länge dryttade planens förverkligande. Men den, som uppgjort planen, var professorn Carl Hallendorff, och på dennes lott föll äfven det ärofulla uppdraget att som Stockholms handelshögskolas förste rektor praktiskt genomföra den.

Carl Jakob Herman Hallendorff är född i Rappestad af Östergötlands län den 5 november 1869, son till kyrkoherden Johan Hallendorff och hans maka Hanna Cnattingius. Efter att år 1888 hafva aflagt mogenhetsexamen i Linköping blef han samma år student i Uppsala, där han redan 1890 vardt filosofie kandidat, 1895 aflade filosofie licentiatexamen, 1897 promoverades till filosofie doktor och samma år förordnades till docent i historia.

Hallendorff, som från början ägnat sig åt humanistiska studier, hörde till den krets begåfvade studenter, som på 1890 talet flockade sig kring Harald Hjärnes mäktiga lärarepersonlighet och af honom togo bestående intryck både i afseende på forskningsriktning och politisk åskådning. Från början kastade han sig med iver öfver studiet af Carl XII:s historia och har lämnat flera viktiga bidrag till denna; först gradualafhandlingen "Bidrag till det stora nordiska krigets förhistoria", vidare "Konung Augusts politik åren 1700—01", "Carl XII och Lewenhaupt 1708", "August den starke och Carl XII", "Studier i den äldre Carl XII:s historiografien" m. fl. Härigenom har han framträtt som en af de stridbaraste förkämparne för den skola, som i motsats mot den Fryxell-Carlsonska söker finna den *förnuftiga* tankegång, hvilken det faller sig svårt att helt fränkänna en personlighet med ett på många områden så obestridligen godt hufvud som Carl XII. Hans historiska intressen hafva emellertid icke på långt när begränsats till detta område. I festskriften till Harald Hjärne har han offentliggjort en studie, betitlad "Förhandlingar om de skandinaviska rikenas neutralitetsförklaring under Krimkriget", år 1908 utgaf han en minneskrift om "Carl X Gustaf på Sjämland 1658" och af en större allmänhet har han gjort sig fördelaktigt känd bl. a. genom den förträffliga essayen i bokform "Sveriges omdaning under 1600 talet" liksom genom de skildringar från 1800-talets tredje kvartsekel, som han sammanfattat under titeln "Illusioner och verklighet". Inom kort har man dessutom att af honom påräkna en sammanfattande skildring af vårt folks historia under nyare tid i det Gleerupska häfdaverk, som på ett så lysande sätt inledts med Henrik Schücks framställning af forn- och medeltid.

Icke nog härmed. Äfven som utgivare af historiska källskrifter har Hallendorff förvärfvat sig ett bemärkt namn och omhänderhar sedan åtskilliga år tillbaka på utrikesdepartementets uppdrag utgifvandet af "Sveriges traktater med främmande makter". År 1901 utgaf han "Ture Gabriel Bielkes hägkomster af Carl XII".

När man tagit del af denna långa, ehuru allt annat än uttömmande förteckning på af Hallendorff utgifna arbeten och skrifter, får man lätt föreställningen, att han varit en af dessa lyckliga människor, som utan tanke på arbete för brödet helt kunna hängifva sig åt det studium de hålla kärt. Så har emellertid långt ifrån varit förhållandet. Större delen af Hallendorffs forskningsarbete har bedrivits jämsides med en kräfvande läraregärning. Redan 1901 blef han adjunkt vid Uppsala högre allmänna läroverk, 1903 lektor vid Karolinska läroverket i Örebro och 1904 vid Östermalms högre allmänna läroverk i Stockholm. Två år senare blef han därefter lärare i stats- och samhällslära vid krigsskolan på Karlberg. Det är denna lärareverksamhet man har att tacka för ett par förträffliga läroböcker: den svenska historia för skola och självstudium, hvilken med utgångspunkt i Odhners allt för kompendieartade lärobok sökte ge ungdomen en mera lefvande skildring af vårt folks öden och utveckling, och "Grundlinjer af svensk samhällslära" (1907). Dessutom har han framträtt som flitig publicistisk författare, särskildt som anmälare i dagspressen af historisk litteratur.

År 1908 tilldelades professors namn, heder och värdighet åt Hallendorff på grund af förtjänster om den historiska vetenskapen. Ungefär samtidigt fick han som ofvan nämnt i uppdrag att utarbeta förslag till plan och stadgar för den då under förberedelse varande Stockholms handelshögskola. Följande år kallades han till professor i statskunskap och ekonomisk historia vid denna och blef tillika dess förste rektor. Vid handelshögskolan har han allt sedan dess med nit och framgång verkat.

Trots sin omfattande forskar- och lärarverksamhet har Hallendorff funnit tid öfver att deltaga äfven i det politiska lifvet. Riksdagsupplösningsen år 1914 föranledde hans inval som högerman i andra kammaren för Stockholms stads första valkrets och år 1915 förnyades mandatet. Kammaren har valt honom till suppleant i konstitutionsutskottet och lyssnar gärna till hans sakrika anföranden. Vid sin första riksdag väckte han en uppmärksam motion därom, att i lärooverrådet för en vid Lunds universitet föreslagen professor i statistik måtte bestämmas till nationalekonomi och statistik, en sammanställning så naturlig, ja naturnödvändig, att det är svårt att förstå, huru någon kunnat komma på idén, att den skulle omiatta något annat. En annan sak är, att han i grundlagstolknings- och läroverksfrågor företräd en mera så att säga akademisk ståndpunkt, än som låter förena sig med andra kammarens rotfästade traditioner.

Prof. Hallendorff är bl. a. ledamot af K. Samfundet för utgivande af handskrifter rörande Skandinaviens historia och har äfven invalts i Historiska föreningens styrelse.

Sedan 1897 är han i äktenskap förenad med Anna Maria Fries, dotter till kyrkoherden A. P. Fries och hans maka, född Castensson.

OLYCKAN VID NIDINGENS FYR.

BESKRIFNING OCH FOTOGRAFIER AF H. 8. D:S SPECIELLT UTSÄNDE GÖTEBORGSFOTOGRAF.

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

FYRPLATSEN.

Kliche: *Ismit Sjöversparre.*

Det ställe (X) där de tre fyrvaktarne efter avslutad fisketur lade till med båten och ilandförde fiskredskapen för att därefter ro båten till en skyddad plats bakom udden, då en brottsjö krossade farkosten (vid X X) därvid alla tre fyrvaktarne omkommo. Se bilden öfverst å nästa sida.

En fasansfull olycka, vid hvilken under de mest uppskakande omständigheter tre människolif gingo förlorade, inträffade den 12 dec. vid Nidingens fyr på Halländska kusten. De tre fyrvaktare, hvilka tillika med fyrmästaren utgjorde fyrens betjäning på samma gång som den lilla öns hela vuxna manliga befolkning, begåfv sig vid middagstiden, då vinden friskade i och sjön började gå hög ut i en snipa för att bärga de tidigare på dagen utsatta fiskegarnen. Sedan dessa förts i land på öns läsida, beslöto de tre männen att, trots den höga sjön, ro båten rundt öns nordöstra udde för att förtöja den på dess vanliga plats i hamnen på västsidan. Vid rundandet af udden, där intet läskydd fanns utan hela hafvet låg på, greps båten emellertid af en väldig brottsjö och sögs i nästa ögonblick ner i djupet.

Händelsen bevitnades från land af de förolyckades anhöriga, men de af dem i ilande hast vidtagna räddningsåtgärderna blevo utan resultat. Fyrens motorbåt kunde på grund af en i själfva starten ådragen maskinskada ej tagas i bruk och fyrmästaren ansåg det ej håller görligt att med bistånd af de på ön varande kvinnorna, hustrur och döttrar till de förolyckade, gå ut i en vanlig roddbåt. Ett par af kvinnorna som i sin djupa förtviflan på egen hand gjorde ett behjärtadt försök i denna riktning, måste, då deras krafter visade sig otillräckliga, uppgifva företaget. Intet kunde således åtgöras för att bispjunga de nödställda, hvilka, alla simkunniga, efter en hård strid för lifvet den ene efter den andre uppslukades af vågorna under det deras hustrur och barn af omständigheternas tvång nödgades att i overksam förtviflan bevittna den fruktansvärda döds kampen. —

På grund af öns isolerade läge och afsaknad af för-

bindelse med land nådde budet om den upprörande olyckan först efter flera dagar yttervärlden.

De omkomna voro fyrvaktaren A. Hermanson, 55 år, efterlämnande hustru och två halfvuxna döttrar, fyrbiträdet K. Mocén, 45 år, efterlämnande hustru och fem barn i åldern 1 till 17 år, samt slutligen extra fyrbiträdet lötslärlingen C. Julin, 19 år gammal.

Det har vid upprepade tillfällen från olika håll rests klagomål mot de svåra, det outhärdligas gräns näende förhållanden, hvarunder en stor del af den svenska fyrvaktaralen är dömd att framlefa sitt dock å samballets tjänst ägnade lif. En god inblick i hur detta lif gestaltar sig lämnas af de nu genom den timade olyckan blottade förhållandena på Nidingen. Vår till platsen utsände korrespondent skriver därom:

Nidingen är en liten långsträckt låg ö i Kattegat belägen något mer än en mil utanför Råö i Önsala. På ön, tidigare med sina undervattensskar en svår fara för skeppsfarten, finnes sedan år 1832 två fyrtor, efter hvilkas tillkomst de här förut så talrikt förekommande skeppsbrotten blifvit ytterst sällsynta. På ön finnas utom de båda fyrtornen två små boningshus, hvaraf det ena disponeras af fyrens ästaren. I den andra stugan äro inrymda tre små lägenheter om ett rum och kök, hvilka tjänat till bostad åt de nu omkomna fyrvaktarne och deras familjer, af hvilka den ena räknade fyra, den andra sju personer. Byggnaden har ännu ett rum, hvilket tjänat det tredubbla ändamålet af bostad åt lärinnan, skollokal samt tillflyktsort för skeppsbrutna. Den

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF.

FYRARN.

Kliche: *Ismit Sjöversparre.*

I midten synes den lilla boning som utgör bostad åt två barnrika familjer och åt lärerinnen i den i samma hus inrymda skolan samt dessutom skall ha rum öfver åt skeppsbrutna.

OLYCKAN VID NIDINGENS FYR.

H. 8 D:s GÖTEBORGSFOTOGRAF.

OLYCKSPLATSEN

där en svår brottslö slag öfver snipen med de tre fyrvaktarne och krossade den mot ett skär, 6 fot under vattenytan. Se föreg. sida.

Kliché: Kem. A.-B. Bonat. Sjöförsäkr., Sjölära-Gör.

Efter fotografi.

lilla öbefolkningen är hänvisad uteslutande till sig själf och dagarne förlöyta i tryckande enformighet och beklämmande enslighet. Ön står nämligen icke i telefontörbindelse med fastlandet och saknar öfverhufvudtaget all regelbunden förbindelse med yttervärlden. Sommartiden gestaltar sig lifvet här ut dragligt nog, men med den inrytande hösten börjar för öbefolkningen en ytterst prövande tid, ytterligare försvårad under den långa vintern då stormar och drifis för månader framåt omöjliggöra hvarje förbindelse med fastlandet. Vid inträffande sjukdomsfall under denna tid är det ofta på grund af väderleksförhållandena lika omöjligt att bringa den sjuke öfver till fastlandet som att hämta läkarehjälp därifrån. Icke ens den utvägen står öppen att telefonledes inhämta läkareråd.

För barnens undervisning sörjer lotsverket, men på ett ytterst knapphändigt sätt. Sommartiden skickas en lärarinna hit ut, hvilken håller skola. Lästiden inskränkes dock till endast en termin om året. — Den lön fyrpersonalen uppår är slutligen så knapp utmätt, att familjeförsörjaren till betydande del måste genom ett ofta farofyllt fiske söka skaffa föda till hemmet.

EDVARD EDLUND †. Flotta-ch. i norra Ångermanl. 74. v. Dalelivens flottn.-fören. 77—10. Verkst. dir. i Österdal. telef.-fören., led. af styr. i Siljans jernv. Mångårig landstingsman, led. af kyrkoråd.

OTTO PLATIN †. Stud.-ex. 75, aig.-ex. fr. Tekn. högsk. 79, tj.-gjorde derefter som civiling. i Stockholm o. i Frankrike. Återkom t. Sverige o. inträdde s. delegare i sin faders stora o. ansedda vinhandelsaffär i Göteborg, men var bosatt å faderns egendom Gustafsberg i Vermland hvilken P. skötte o. utvecklade till en mönstergård. Var under denna tid kommunalordf., led. af hushålln.-sällsk. förvaltn.-utsk. samt led. af hypoteksfören. styr. Sedan 03 bosatt i Göteborg o. egnade sig åt sin affär der. Styr.-led. i sjukhemmet, kassaförvalt. i helsov.-nmd. o. slöjdfören., samt i komm. i Kolltorps sanat., ordf. i styr. i fören. i vanlöra, till hvilken han v. sin 69-årsdag nyligen donerade 25,000 kr. Ord. i styr. i Sv. allm. vin- o. spir.-handl.-fören. 08—15, o. i Göteborgs vinhandl.-fören. Mångårig ordf. i styr. f. Göteborgs fältridtklubb. Hans plötsliga frånfälle har i alldeles serskild grad väckt förstämning bland en stor krets af släkt och vänner till den försynte, sympatiske och i hög grad kulturellt bildade mannen.

Bilden t. v.:

GRUPP-BILD:

1. Fyrvaktaren A. Hermanson (omkommen).
2. Fru od:n mea tre af makarnes fem minderåriga barn, 3 K. Modén (omkommen).
4. Fyrmästaren L. Rönnqvist.

FYRBITRÄDET
K. MODÉN, omkommen.

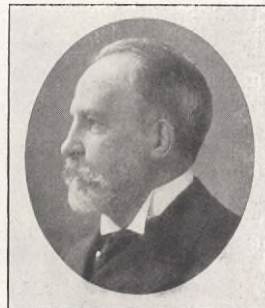
EX. FYRBITRÄDET
K. JULIN, omkommen

Kliché: Bonat. Sjöförsäkr.

De af den timade olyckan drabbade familjerna hafva genom familjeförsörjarnes bortgång äfven råkat i den största ekonomiska nöd, till hvars lindrande, en penninginsamling igångsatts. De af vår tidnings läsare, som gripna af medlidande med de så hårdt prövade änkorna och faderlösa barnen, vilja med penningar bispringa dem i deras fattigdom, kunna insända sina gåfvor till H. 8. D:s redaktion, som öfverlämnar dem till insamlingskommittén och i tidningen redovisar för beloppen.

N. M. E. EDLUND †.
F. d. Flottningschef. — Leksand.
F. 50. † 7. Dec.*

O. PLATIN †.
Grosshandlande. — Göteborg.
F. 56. † 17 Dec.*

DET NYA DUBBELSPÅRET GÖTEBORG—ALINGSÅS.

efter fotografi
 VID NORSESUND, EN AF DE ALLRA VACKRASTE PUNKTERNA Å DENNA FÖR SINA MÅNGA NATURSKÖNA SCENERIER
 BERÖMDA BANSTRÄCKA. Närmast synes sjön Lilla Säfvelången; i bakgrunden synes Norgesunds station invid sjön Stora Säfvelången
Kliche: Kem. A.-B. Benot Silfversparre, Sthlm.—Göb.

Dubbelspårsbyggnaden *Alingsås—Göteborg* har i dagarna så till vida fullbordats att hela sträckan mellan de angifna ändpunkterna nu trafikeras som dubbelspårig. Invigning skedde den 11 dec. 1916. Arbetena började under 1911 och hafva steg för steg fullföljts. Ingeniörerna hafva vid detta företag haft synnerligen invecklade uppgifter att lösa på grund af besvärliga grundförhållanden och en visserligen ovanligt naturskön men för järnvägsbyg-

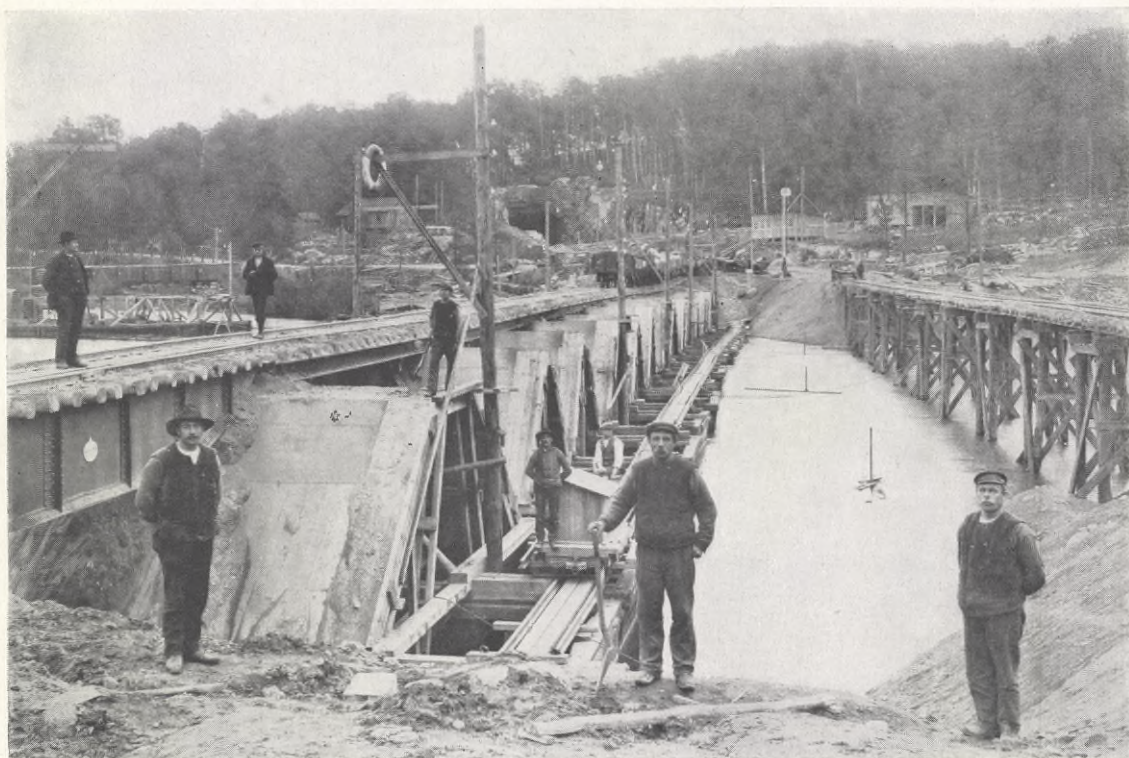
gande särdeles oländig terräng. Ett svårt och oförutsett hinder var det stora jordskredet vid Svartå i juli 1914 (Jonseredsraset) som försenade företagets färdigblifvande af det hela mer än ett halft år och vållade en extra utgift på omkring en million kronor. Ett flertal broar hafva utförts för banbygget alla af modernaste betongkonstruktioner och bilden härefter från Lerumsbron visar hurusom synnerligen vackra former kan ges åt dylika ar-

efter fotografi
 BERGBORRMASKIN I ARBETE. I fonden Floda station.
Kliche: Benot Silfversparre.

efter fotografi
 TUNNLAR VID UBBARED mellan Floda och Norgesunds stationer.
Kliche: Benot Silfversparre.

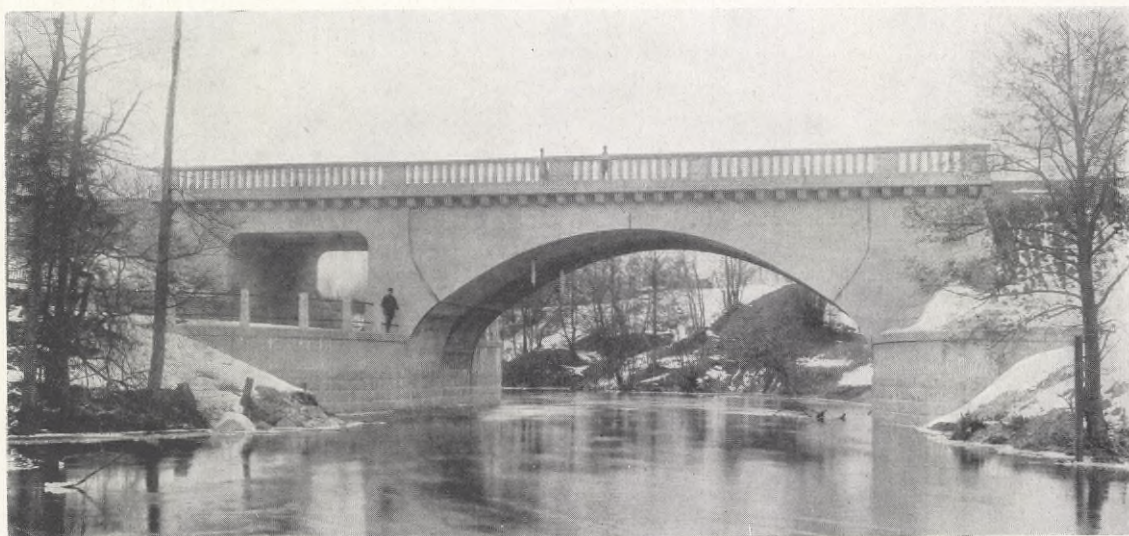
T. v : FLYTANDE BRO BYGGD Å PRÅMAR för gruståg vid utfyllning af ny järnvägsbank öfver den vik i sjön Aspen, som uppkom genom jordskredet vid Svartå d. 14 juni 1914 (Jonseredsraset). Bilden visar ett tåg, kommande från den närliggande tunneln, på väg ut mot bron. Vattendiupet under pråmbron var ursprungligen 15 meter.

beten. Den afbildade bronns form är synnerligen väl afpassad efter omgifningen och bron är i öfrigt föremål för rätt mycken uppmärksamhet bland fackmännen på grund af sin konstruktion med sins emellan och i förhållande till fästena rörliga hvalfdelar. Den är utförd som s. k. trelänksbåge och ännu rätt ensam i sitt slag i vårt land.

De nejder, som genomkorsas af statsbanans nya

dubbelspår mellan Göteborg och Alingsås, tillhöra landets fägraste och tillkomsten af dubbelspåret har ingalunda förfulat omgifningen, eller eljest minskat resans behag å denna sträcka som är Sveriges första statsbanedel, byggd 1855—57 af öfverste Nils Ericson. Man måste egna den energi sin beundran, som med dåtida tekniska hjälpmedel kunde, trots både naturens lokala svårigheter och med-

Forts. å sid. 222.

Mer fotografier

DUBBELSPÅRIG BRO AF ARMERAD BETONG öfver Säfveån invid Lerum station. Bron, hvilken är sammanbyggd med en vägport, har en fri spännvidd af 18 meter. Hvar fvet består af två rörliga halfvor med länklager vid de båda vederlagen och i hjässan.

Kliché: Kem. A.-B. Teost Sjöfotograf, Skövde-Gbg.

MONSIEUR PELLEGRINS MÖRKURUM.

SKISS FÖR HVAR 8 DAG AF ULLA LINDER.

TELIER PELLEGRIN.

I stora gyllene bokstäver mot svart glasgrund stod det där och lyste och försökte locka folk.

I portgången åt gatan hängde dessutom en vacker och omfångsrik profikarta på monsieur Pellegrins konst. Där kunde alltså beskådas de finaste, mjuklinjade platinotypier, stämningmättade kallotypier i varm sepia, blåviolettera, raffinerade cyanotypier. Distinguerade ansikten, konstnärligt arrangement — från kroppsstorlek och ända ned till minimiformat.

Fastän man bodde i en liten anspråkslös småstadshåla ville man naturligtvis följa med sin tid och yrkets utveckling.

Monsieur Pellegrin var äregrig, framåtsträfvande, outtröttligt nitisk och arbetssam, en äkta fransman.

Också kunde han glädja sig åt ett allmänt erkänt godt anseende, gällande såväl hans konst som honom personligen. Och han hade varit en lycklig man, Armand Pellegrin — inte bara en ansedd och smätt förmögen man — ja, en riktig lyckans gullgosse hade han varit, ända tills kriget kom. Det hade förändrat så mycket för honom.

Nåja, den saken var han ju ej ensam om. Hvem, öfverhufvud taget, kunde väl numera vara lycklig i Frankrike? — Inte så att man gaf allt förlorad och upphörde att tro på Frankrike och dess rättvisa sak. Ah nej! Men ändå! — Det hade kommit så mycket tungt allvar in i hvars och ens tankevärld och förnimmelsesfär. Man hade fått så mycket att oroa sig för, så många att sörja.

Till och med de små barnen lekte ej på samma intensivt glada, bekymmerslösa sätt som förr.

Och hvad nu särskildt beträffar gränstrakternas befolkning, så led de måhända — nej, snarare *naturligtvis* — mera än andra af krigstillståndet. Deras obehag och svårigheter voro af både materiell och ideell natur, kunde man säga. Deras lidande blef både fysiskt och psykiskt.

Monsieur Armand Pellegrin hade visst inte varit tyskvän. För all del, långt därifrån. Egentligen. Gent emot tyskarna som nation betraktade. Men nog hade han haft många goda vänner — helt privat — bland dem på andra sidan gränsen. Mycket hade han värderat hos dem, mycket hade han haft att tacka dem för.

Och hans hustru, hans vackra, duktiga, förståndiga Marie — ack tyvärr, hon var ju tyska. Och hela hennes präktiga, goda släkt satte han ju — hade han satt — så mycket värde på.

Ja, för den stackars monsieur Armand Pellegrin hade kriget kommit som en verklig solförmörkelse, en ödesdiger, ogenomtränglig molnvägg, som hotfull och kompakt obarmhärtigt täckte hela hans lifshorisont. Allt hade det tagit ifrån honom. Inte bara arbete och inkomster — ett fåtal var det naturligtvis som i dessa dystra tider hade råd att lägga ned pengar på fotografering! — utan äfven en trofast vänkrets, ett muntert kamratligt umgänge och först och sist en älskad hustru.

Ty Mariechen hade lämnat honom. Om hon hade gått ifrån honom, eller om han kört bort henne, det kunde han verkligen inte säga. Faktiskt var emellertid, att hon rest hem till de sina. Han misstänkte, att hon till på köpet gifvit sig ut till fronten som rödakorssyster. Måhända skulle de aldrig få se hvarann åter i detta lifvet.

Ibland var han glad att hon var borta. Det hade blifvit fullkomligt olidligt emellan dem. Deras fridfulla hem hade så småningom, allteftersom tidningarna meddelade fler och fler krigsnyheter —

alltid motsatta, de tyska förkunnande tyska segrar och tyska hjältedåd, de franska dito — förbytts till en valplats, där stridens vågor måhända gingo hetare än till och med på de vida fälten, där skyttegrafvar och skyttevallar betecknade fienderna.

I början försonades de alltid, talade förstånd och lugn och sansning och höllo af hvarann oförminskadt trots allt. Men — det där gick inte i längden. Ju mer blod som flöt på ömse sidor om gränsen, ju fler grufliga detaljer man fick till liffs, dess mattare blefvo försoningsscenerna, dess kortvarigare stillestånd. Och så en dag brast det som sagt totalt itu, och Marie för sin väg.

Monsieur Pellegrin hade det onekligen lugnare nu, sedan han blifvit ensam. På sätt och vis. Och han fick naturligtvis bara franska tidningar numera. Men — nu var det det — att — han trodde inte riktigt på dem. Och så det: om segrar kunnat vinnas utan denna ohyggliga blodsutgjutelse! Det blef väl inget folk igen därborta! — — Kanske inte här hemma heller för den delen! Männ tro — — rödakorssystrarna sparades nog inte ens! Shrapnels väjde ej för någon! — —

Hade han inte haft sin klumpfot, skulle han strax gått ut som frivillig. Den fastställda åldersgränsen hade han ju passerat för länge sedan, men blodet i hans ådror flöt lika varmt och ungdomskäckt som hos de stridsdugliga, hans patriotiska vrede eller hänförelse voro lika eldiga och djupa som hos männen vid fronten. Men hans lyte gjorde ju, att han måste hålla sig beskedligt hemma.

Bara han haft arbete tillräckligt, skulle det säkert gått bättre. — —

Några biträden höll han sig inte med längre. Inte skulle han haft göra åt dem, och inte fanns det heller några att få. Alla unga män gingo ju åt — därborta.

Emellanåt uppenbarade sig ju visserligen en och annan kund: en jubilerande morfar eller mormor, några små konfirmander i slöjor och radband, en en mor eller hustru eller fästmo till någon "därborta". Någon gång kunde det komma en eller ett par unga män i uniform som skulle "tas", innan de foro af med militärtåget. Dessa sista voro de mest välkomna. Då arrangerade gärna monsieur Pellegrin en liten festlighet, tog in vin och någon slags frukt, höll ett litet tal fullt af entusiasm och värme, kysste de unga männen rörd på kinderna till afsked och gråt, då han sett dem springa utför trapporna, öfver att det ej skulle vara honom själf förunnadt att "gå som desse med ära till ära". Sedan försvann monsieur Pellegrin, ännu upprörd men lycklig, in i sitt mörkrum och sysslade beskäftigt och rastlöst länge och väl därinne. Han nedlade betydligt mer arbete än han egentligen behöft på de här sista slagen af fotografier. Och alltid räknades sådana beställningar i dublett, det vill säga beställdes ett dussin kort, levererades två dussin för samma pris.

Alltså var han ju inte aldeles överksam. Eller rättare: han var inte aldeles utan arbetsförtjänst. Ty överksam var aldrig Armand Pellegrin, den lille franske fransmannen Armand Pellegrin. Tvärtom höll han nästan hela dagarna till i sitt mörkrum, han var där till och med mycket mera nu än före kriget. När det ringde i telefon eller på tamburklockan, var det alltid till mörkrummets hemlighetsfulla, vällåsta dörr, Anette, den lilla tjänstflickan, trippade i väg för att knacka ut sin husbonde.

Hvad gjorde han då därinne i det allra heligaste, i den lönlige arbetsammaren dit ingen annan vågade titta in, där endast en knackning på dörren någon gång men aldrig en invasion fick störa honom?

Fortst. å sid. 223

KRONPRINSESSAN MED HERTIGEN AF DALARNE.

De verkligen förtjusande bilder vi återgifva äro i dessa dagar tagna och visa den två månader lille hertigen af Dalarne, prins Carl Johan, jämte sin höga moder, kronprinsessan Margareta. Liksom det furstehem, hvilket inramar dessa betagande bilder af moderslycka, står som ett föredöme, har dess unga härskarinna i sin modersgärning visat höga förellysande egenskaper, hvilka kring henne i sällspord grad samlat det svenska folkets aktningssyfllda kärlek. — Lyckliga måste de furstebarn prisas, som allt ifrån spädate barndom och framgent kunna stödja sig på en sådan modersvård. En trygghet för vårt land och folk inneslutes jämväl i vissheten att omsorgen och ansvaret för det uppväxande furstesläktet ligger i så ömma och starka händer som vår kronprinsessas.

Hoffotograf Atelier Jæger, Stockholm.

BILDER FRÅN SHACKLETONS SYDPOLSEXPEDITION.

BELEDSAGANDE TEXT FÖR H. B. D. AF PROFESSOR OTTO NORDENSKJÖLD.

"ENDURANCE" BLAND DRIFISEN I WEDDELLHAFVET.

De stora forskningsfärder, som framför andra dragit till sig världens uppmärksamhet, ha för detta att tacka antingen nya upptäckter af ovanlig betydelse eller ock bevis som de lämnat på människans förmåga att motstå och besegra svårigheter, som synas oss andra oöfvervinneliga. Det finnes nog ingen forskningsresande i senare tid, som samtidigt i båda dessa hänseenden intager en sådan ställning som engelsmannen Sir Ernest Shackleton. Hans första stora expedition åren 1907-09 förde honom till sydpolens närmaste närhet, och nu har han nyligen avslutat en ny forskningsfärd, som genom sin äventyrlighet och den stortartade energi, med hvilken svårigheterna öfvervunnits, öfverträffar allt hvad de senare årens upptäckthistoria känner.

Med sitt fartyg "Endurance" lämnade Shack-

DET KROSSADE FARTYGET SJUNKER I WEDDELLHAFVET

Samtliga Illustrationer efter originalfotografier.

leton England i samma dagar, då det stora kriget bröt ut. Hans plan var stortadt djärf: med sitt fartyg skulle han från den atlantiska oceanen gå så långt söderut som det var möjligt, och sedan skulle han med en afdelning af expeditionen och med hundar och slädar gå tvärs öfver sydpolens världsdal; på andra sidan skulle sedan ett annat fartyg afhämta honom och hans följeslagare. Verkligheten skulle emellertid blifva ännu äfventyrligare än planen. Sommaren blef utomordentligt kall, och redan i februari månad, som motsvarar augusti hos oss, hade man -30°C — en skön sommartemperatur! Det var omöjligt nå fram till kusten, utan fartyget frös fast och började en långsam drift med ismassorna tillbaka mot nord. Denna och följande sidor ge oss utseendet af dessa omätliga isfält, den senare bilden visar oss på närmare håll några

Efter fotografi

VÄLDIGA SKRUFISVALLAR INVID FARTYGET.

Klubb: Tom. A.-B. Besat SJForsparrs, Sölm-Gö.

LÄGER PÅ DET DRIFVANDE ISFLAKET EFTER FARTYGETS UNDERGÅNG.
Längst t. v. (vid x) står sir Ernest Shackleton och bredvid honom mr Frank Wild.
Bildet t. h.: SIR ERNEST SCHACKLETON FÖRE UTRESAN.

Klubb: Tom. A.-B. Besat SJForsparrs...

VID LÄGERPLATSEN PÅ ELEFANTÖN: Pinguinerna slaktas.

Sidan 218 visar en lägerbild från denna tid. När isflaken slutligen starkt förminskade började drifva i sär mot ett öppnare haf, var sommaren slut och hösten inne; i mars 1916 lyckades man med en sista, ytterst ansträngande båtfärd nå den lilla, hittills knappast någonsin besökta Elefantön, så kallad efter de hjordar af sjöelefanter, som en gång funnits där. Under vår svenska sydpolsfärd hade vi

mäktiga skrufvallar, uppkomna i slutet af augusti i fartygets omedelbara närhet. Det blef allt värre och värre, ibland lyftes fartyget af pressningen nästan alldeles upp ur isen, och i början af oktober 1915 höll det ej längre samman: det krossades i isflakens väldiga famntag, och öfver skeppsskrovet slöto sig ismassorna, hvarvid de ännu upprättstående masterna och skorstenen bräcktes som stickor. Å sidan 217 är en bild från dessa "Endurances" sista stunder.

Nu började en äventyrlig isdrift, som räckte nära 6 månader, genom hela den antarktiska våren och sommaren. Det var nog icke alltid bara att ligga och drifva med isen, men å andra sidan förmådde mänskliga krafter ej stort för att påskynda färden.

Forts. å sid. 222.

SHACKLETON OCH FEM KAMRATER LÄMNA ELEFANTÖN vid vinterns inbrott för att i en 7 meter lång båt söka hjälp.

Efter fotografier.

DE KVÄRLÄMNADE PÅ ELEFANTÖN VID UNDSÄTTNINGSEXPEDITIONENS ANKOMST I AUGUSTI 1916.

Kitchin: Brant i Ufoersparre.

NORDISKA FURSTAR LINDRA KRIGSFÅNGENÖDEN.

Foto. Jønger, Sthlm.

PRINS CARL AF SVERIGE.

Ordföranden af svenska och danska Röda Korset prins Carl af Sverige och prins Valdemar af Danmark hafva lyckats åvägabrinda samförstånd mellan de tyska och ryska regeringarne ifråga om behandlingen af resp. länders krigsfångar hvarigenom undanröjts de allvarliga skärpnin- gar som under den senaste tiden härutinnan vidtagits, och hvilka särskildt hårdt drabbadt de fångna officerarne. Från tyskt håll har uttalats det varmaste tackförde båda nordiska furstar- nes ingripande, som rådt bot för

Foto. Elfvall, Kphlm.

PRINS VALDEMAR AF DANMARK.

tillstånd, hvilka kunnat medföra de allvarligaste följder för båda landens krigsfångar.

LANDSHÖFDINGESKIFTE I VÄSTMANLANDS LÄN.

K. Maj:t har på ansökning beviljat landshöfdingen i Västmanlands län C. R. Wersäll afsked samt utnämnt och förordnat tillförordnade landshöfdingen i Norrbottens län expeditionschefen i ecklesiastikdepartementet hofrättsrådet i Svea hofrätt Walter Murray att vara landshöfding i Västmanlands län. Landshöfding Murray skall dock tills vidare och under den tid landshöfdingen i Norrbottens län civilministern O. F. von Sydow utöfvar statsrådsämbetet fortfarande förvalta landshöfdingebeställningen i Norrbottens län.

Vidare har K. Maj:t förordnat landssekreteraren i Västmanlands län H. L. Uddén att tills vidare under den tid landshöfdingen W. Murray uppehåller landshöfdingebefattningen i Norrbottens län förvalta landshöfdingebeställningen i Västmanlands län.

C. R. WERSÄLL.
Afgår såsom landshöfding.
Biografi årg. XV:6.

outröttligt verksam och personligen högt skattad och populär höfding.

Den nytillträdande landshöfdingen i Västmanlands län Walter Murray har redan tidigare haft tillfälle att göra sig förtroen med de till ämbetet hörande krävande nödförhållningarna i det att han sedan år 1894 beklädt posten som t. f. landshöfding i Norrbottens län.

Landshöfding Claes Richard Wersäll som är född år 1848, utbildade sig ursprungligen för den militära banan, samt blef 1869 underlöjtnant vid Svea artilleriregemente och år 1893 major vid samma regemente. År 1887 vald till statsrevisor utsågs han följande år till riksgäldsfullmäktig, hvilket mandat ytterligare fyra gånger förnyades eller till dess hans eminenta administrativa förmåga år 1893 togs i an- präk för landshöfdingeposten i Kopparbergs län. År 1894 som konsultativt statsråd kallad till medlem af regeringen inne- hade Wersäll år 1895-97 finansministerpostföljen. Efter att 1897 hafva återvänt till landshöfdingeposten i Falun, öfvertog han år 1901 landshöfdingebudet i Västmanlands län. Från sin femtonåriga utöfning här af efterlämnar landshöfding Wersäll inom sitt län minnet af en för dess bästa

W. MURRAY. Nyutnämnd landshöfding i Västmanlands län — förvaltar t. v. landshöfdingebudet i Norrbottens län.

H. L. UDDÉN. T. f. landshöfding i Västmanlands län under nyutnämnde landshöfdingens frånvaro.

Foto. Jager, Södm.

Kliche: Ernst Sjöbergsparr.

Den framstående skådespelaren fyllde
60 ÅR DEN 18 DEC.

En af Dramatiska teaterns främste, premiäraktören August Palme, fyllde den 18 dec. 60 ar. Den populäre skådespelaren, hvars besjälade konst och iängslade personlighet tillfört honom en så vidtomfattande sympati, har vid detta tillfälle kunnat blicka tillbaka på ett mer än 40-årigt arbete i Thalias tjänst med därunder vunna otaliga segrar. Född i Kalmar fick Palme efter en lofvande debut sitt första engagemang vid Nya teatern i Stockholm, där han kvarstannade i fyra år. Sedan följde nya engagemang vid teatrar i Helsingfors, Stockholm och Göteborg hvarefter den unge skådespelaren år 1885 inträdde vid Dramatiska teatern, hvilken han sedan utan afbrott tillhört och där han år 1887 blef premiäraktör. Bland de uppgifter, som tillfört Palme de största konstnärliga framgångarne, kunna nämnas Hjalmar Ekdahl i "Vildanden", Romeo, Petruccio, Jean i "Fröken Julie", Bertrand de Mauret i "Eldproivet", Rosmer i Rosmersholm m. fl.

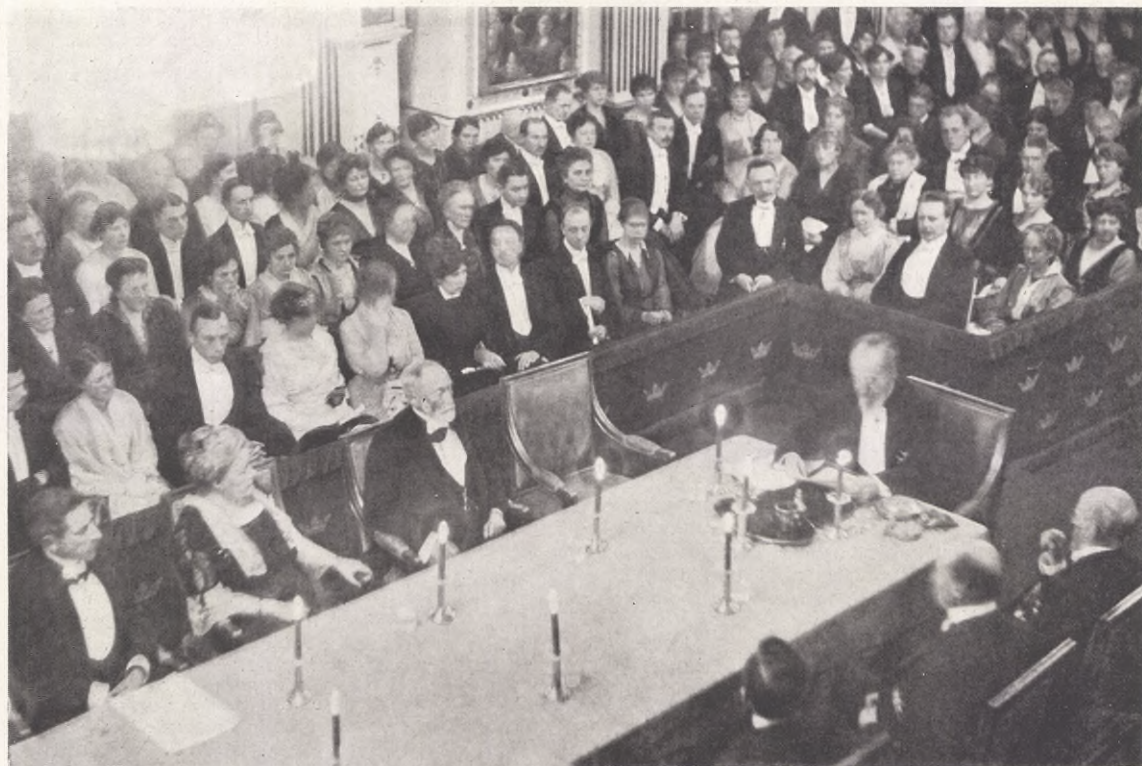
En af Operans yngre, tidigare i stort sedt oprövade krafter, fröken *Greta Söderman*, åt hvilken man anförtrött titelpartiet i "Aida", skilde sig vid uppförandet från den kräfvande uppgiften på ett sätt, som ingifver de bästa förhoppningar för den unga sängerskans framtid. Till den vackra framgången bidrogo i lika mån den fylliga stämman, den musikaliska begåfningen och det dramatiska temperamentet. — Fröken Söderman är dotter till framlidne operasångaren och regissören C. A. Söderman och sålunda sondotter till kompositören August Söderman.

Foto. Flodin, Stockholm.

Kliche: Ernst Sjöbergsparr.

GRETA SÖDERMAN här med anmärkningsvärd framgång uppträtt som Aida.

SVENSKA AKADEMIENS ÅRSHÖGTID DEN 20 DEC. Vid bordets kortsida professor Henrik Schück, vid ena sidan fr. v. d:r Verner von Heidenstam och d:r Selma Lagerlöf. — U. S. De STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Forts. fr. sid. 219.

1902 på afstånd sett dess svarta, vilda klippor infattade i blåskimrande is. Ej ett spår af jämn mark stod att upptäcka, utan bränningen slog högt upp på de branta stränderna, och enda möjligheten till skydd fann man i en håla, som uthöggs i isen. Af mat hade man blott kunnat medtaga det allra obetydligaste, och på platsen fanns ej annat än en del pingviner, som naturligtvis alla fingo låta lifvet. Sidan 219.

Ställningen var förtviflad; hvad skulle man göra? Då fattade Shackleton ett raskt beslut. Den största båten man hade var ej fullt 7 meter lång, och dessutom illa medfaren, men det fick ej hjälpa. Den bättrades upp och däckades med segelduk, och redan fyra dagar efter ankomsten till Elefantön begaf sig Shackleton med fem kamrater, som frivilligt anmält sig, i väg för att söka räddning. Mellersta bilden å sidan 219 visar oss afresan. Den färd som nu utfördes är både genom planens dristighet och genom själfva utförandet enastående i forskningens annaler. Närmaste land var Syd-georgien, där valfångarne ha en station, men afståndet dit var öfver 120 svenska mil, som måste tillryggaläggas i vinterkylan och mellan islak öfver världens stormigaste haf, genom rytande orkaner i detta lilla nötskal till båt. Underbart är att det verkligen lyckades att nå land, men man kom till en början endast till öns sydsida, medan människo-

boningarna ligga på nordkusten. Två af männen voro sjuka af umbäranden; de lämnades kvar med en tredje kamrat, och de tre andra vandrade vidare tvärs öfver den hittills aldrig passerade, otroligt vilda bergskedjan. Så lyckades det till slut att nå fram till mänsklig hjälp och de tre senast kvarlämnade kunde sedan lätt afhämtas.

Men de örliga kamraterna, alla dessa 22 män, som lågo kvar utan mat på den isomgördlade Elefantön? Tre gånger försökte Shackleton med olika båtar framtränga till deras undsättning, men måste hvarje gång återvända på grund af packisen. Äntligen den fjärde gången hade han bättre tur: en storm hade drifvit bort den mästa isen, och den 30 augusti detta år, ännu midt i den sydliga vintern, nådde han ön och hade lyckan att kunna rädda alla sina kamrater. Det var i sista ögonblicket; man kan tänka sig dessas glädje när de sågo hjälpen komma.

Alla återvände nu till Sydamerika och flertalet af dem ha vid denna tid nått England. Shackleton själf var ej bland dessa; han begaf sig direkt till Australien för att där utrusta en ny undsättnings-expedition för att bringa hjälp åt den andra afdelningen, som skulle mött honom, och som också förföljts af vidriga öden. Därifrån få vi alltså snart vänta nya underrättelser.

Otto Nordenskjöld.

DUBBELSPÅRET GÖTEBORG—ALINGSÅS.

Forts. fr. sid. 214.

människornas tveksamhet och motstånd drifva fram landets första bana just i denna terräng. Det nu fullföljda dubbelspårsbygget har haft allehanda moderna hjälpmedel att tillgå såsom elektrisk drifkraft, bergborrmaskiner och främst dynamiten men i allt fall har det tidvis åtminstone för lekmannen sett tveksamt ut att få det hela fullföljdt. Att så kunnat ske är ju godt och det förvånar knappast att höra att anläggningen utöfver beräknade 5,100,000 kr. kostat ytterligare omkr. 3,000,000 kr., inberäknadt Jonseredsrasat som man synes böjd för att anse, åtminstone delvis som en naturkatastrof. Och att färdigbyggandet af detta dubbelspår kunnat bit för bit fullföljas under krigsåren 1914—1916 har för landet sin särskilda betydelse, därför att Göteborg under denna tid måst ensamt tillgodose en så väsentlig del af hela landets import- och exportbehof. Dubbelspåret har därvid undan för undan beredt lättnader i trafikrörelsen och ökat banans trafikförmåga. Dubbelspåret gör nästan hela vägen afvikelser från gamla linjen hvars skarpa krökar uträtats. Vid Kröseakullen mellan Floda och Norsesund — midt för Nääs slott och slöjdseminarium — har dubbelspåret på en längre sträcka en helt ny sträckning, genom hvilken vunnits en höjdbesparing på nära 14 meter. Banan har fyra tunnlar.

Det är påtagligt att utvecklingen af järnvägarnes verksamhet och betydelse kommer att inom närmaste tid kräfva väsentligt ökade anspråk på dubbelspår. Särskildt framskymtar behövet af dylik trafikutrustning för hela linjerna Malmö—Stockholm och Göteborg—Katrineholm. På den förra finnas f. n. två spår Stockholm—Järna (undantaget sträckan förbi Saltskog som väntas färdig 1918), Linköping—Mjölby (öppnad i dec. 1916) samt Hesselholm—Malmö. Af linjen Katrineholm—Göteborg är endast sträckan Göteborg—Alingsås dubbelspåret och fortsättning på denna är icke beslutad. Skall Sverige kunna erbjuda sina tjänster för en transitotrafik mellan England—Amerika och Ryss-

land synes dock ett forceradt dubbelspårsbyggande å sträckan Göteborg—Stockholm knappast kunna undgås.

Till bild å sid. 221.

Svenska Akademiens årshögtid den 20 dec., hvilken bevestades af ett trettontal af akademien ledamöter, celebrerades genom närvaron af konungen och öfriga i Stockholm varande medlemmar af det kungliga huset, hvarförutom infunnit sig en lysande samling representanter för hufvudstadens högsta kretsar. Hötidligheten inleddes med en ståtlig oration af prof. Schück om Nationalism och humanitet konsten, hvarefter Verner von Heidenstam i anslutning till den för året slagna minnespänningen i ett högstämöt enförande tecknade Esaias Tegnér's minne

H. 8. D:s Novellpristäflan.

Vi fästa den allmänna uppmärksamheten på den af H. 8. D utlysta stora Novellpristäfningen, kungjord i nr:s 5 o. 10 till lika med alla i samband därmed stående bestämmelser. — För täfningen, hvilken står öppen för vårt lands alla författare (däri inbegripne amatörer) hafva utfästs

2,000 kr. i pris

därat 1:sta priset	Kr. 500:—
2:dra "	350:—
3:dje "	250:—
4:de "	150:—
5—8 prisen å Kr. 75:—	300:—
9—17 " å " 50:—	450:—

Kr. 2,000:—

Täflingstiden utgår den 15 jan..

Vid val — i och för prenumeration — af Illustrerad Veckotidskrift bör beaktas att

HVAR 8 DAG

för alla de afdelningar, tidningens verksamhet omfattar, förlogar öfver en

medarbetarestab, hvilken bland sig räknar de yppersta förmågor som på hvarje område äro att tinna vare sig det gäller skönlitteratur, förrörelselektyr, populära uppsatser och biografier eller fotografiskt materiel från in- och utland.

Ingen skandinavisk tidning uppnår Hvar 8 Dag i dessa afseenden, inom hvilka H. 8. D. under hela sin 17-åriga tillvaro stått

obestriddigen främst.

Fort. fr. sid. 215.

Ja han var verkligen barnslig, monsieur Pellegrin, trots sina 56 år, sin klumpföt och sitt klara, käckä förstånd.

Han hade köpt sig tennsoldater, en hel massa tennsoldater af den dyraste, gedignaste sort som fanns, äfven några små kanoner och andra artilleripjeser, helt diminutiva förstås. Och så hade han upfunnit ett krigsspel, betydligt mer inveckladt och genialiskt än de i leksaksbodarna tillgängliga. En karta öfver Europa hade han utbredd på sitt största arbetsbord, och fram öfver den där kartan marscherade tennsoldater i alla länders olika uniformer, slag utkämpades, artillerield vankades. Hela Europa låg här på bordet och darrade och vändades under Armand Pellegrins strategiska konstrepp. Än var han general Joffre eller general Roques, än Lloyd Georges eller Kitchener, än Hindenburg eller till och med tyske kejsaren själf. Han ville vara opartisk, ty det här krigsspelet det var konst för honom, hög strategisk och snillrik fältherrekonst, ej någon slags patriotisk känslouttring, en sjäflagad kompensation för klumpföt och hustru och hemtrefnad och lifslucka. Åtminstone ville han inte, att det skulle vara det, ville heller inte tro, att det var det.

Det kan ju inte förnekas, att Frankrike likvisst där på kartan i monsieur Pellegrins mörkrum hade det mycket bra staldt, levererade ståtliga bataljer och hemförde ståtliga segrar. De franska trupperna gjorde häpnadsväckande rörelser emellanåt, djärfva, oväntade, alltid lyckliga och alltid utan mycken manspillan. Tyskarna förlorade dess bättre inte mycket folk de heller, men de veke undan, räddade sig bort med otrolig knepighet, gjorde små, små framsteg ibland, men aldrig där det hade något att betyda. Ryssarna och engelsmännen fingo däremot bita i gräset rätt så hårdhänt, kanonerna sopade rent gång på gång däruppe.

Monsieur Armand gick så upp i dessa strategiska konstöfningar, att han talade, gaf order, svor och domderade än på franska, än på tyska, ty han behärskade ju båda språken nästan lika bra.

Den sista genialiska variationen i denna krigslek var, att Mariechen, hans hustru antogs agera motståndare, representerade tyska högkvarteret, oftast kejsaren i egen person. Han själf, Armand, hade nog med att vara den franske överbefälhavaren. "Marie" framställdes på så sätt, att öfver ryggestödet på en stol, placerad på andra sidan bordet, lades en kappa och en hatt som tillhörde hans hustru. Ett par handskar letade han också fram, begagnade, till och med en liten smula slitna, när han blåste upp dem visade de ganska illusioneriskt formen af Mariechens kraftiga, vältecknade händer.

De där handskarna, ett utmärkt påhitt, lade han upp en på hvardera bordshörnet framför stolen, just så som Mariechen älskade att placera sina händer. Ja det var så, att han rent af kunde inbilla sig att hon själf satt där. Och så gick det löst med utrop, militära order, harmsna utgjtelser och tillvitelser, än på franska, än på tyska. När han talade tyska, försökte han omedvetet hämma Mariechens röst.

Blef striden riktigt het, hände det att kanonelden riktades mot de där handskarna, och pang! — rätt som det var, slungades en af dem i golvet, antingen af artilleriprojektilen eller kanske helt enkelt af ett slag från monsieur Pellegrins vredgade hand.

Men sedan blef det alltid stillestånd för den dagen.

Monsieur Pellegrin reste sig, torkade länge sin heta, fuktiga panna, sitt hår, sitt ansikte, harskade sig, gjorde därpå omständigt iordning ett glas citronlemonad åt sig, drack, suckade, gick slutligen bort och tog varligt upp den nedskjutna handsken, synade den noga, dammade af den, blåste till och

med upp den så godt han kunde och placerade den så åter på sitt bordshörn. Det hände till och med, att Armand Pellegrin i skuggan af bordskanten bestod den där stackars handsken en liten darrhänt smekning, en snabb, gråtskällfvande kyss.

Men ibland kunde han riktigt falla i svaghet.

Då kunde med ens hela krigsspelet, så genialiskt uttänkt, så framgångsrikt utfördt, bli honom till en leda, en bttter, outhärdlig pina. I ett anfall af raseri kunde han dra hela kartan med allt hvad därpå stod ner på golvet. (Det blef ett extra arbete nästa dag med att plocka reda på alla små soldater, skilja på nationerna efter hvars och ens kulör och valör och ställa upp dem på stridslinie igen!) Sedan kastade han armarna tvärs öfver bordet, lutade sitt förgrånade ansikte ned mot den kalla, blanka skiifvan och brast i snyftningar. Ej som ett barn grät han, nej som en gammal, sorgsen, hjärtepinad man, för hvilken knappast något hopp längre står åter.

Hvartill skulle detta tjäna, detta förfärliga, aldrig afgjorda krig? Hvartill? Hvartill?

Frankrikes ära? — Nej, ära blef det ej, landvinning ej heller.

Lycka och framgång? — Nej, nej. Han trodde inte mera på allt det där.

Framtiden? — —

De hade ingen framtid. Inte så länge hela världen var vansinnig, deras egen regering, deras egna generaler så väl som alla de andras. Så länge var grafven, mörkret, den stora stillheten den enda framtidsmöjligheten.

Det var inte längre ett hämndekrig, en kamp för att få igen något förlorat, det var ett raseri i vanvett. Frankrike hade öppnat sina pulsådor och måste nu med förgrånna ögon se sitt eget röda, härliga, unga blod — sitt bästa blod — droppa, droppa — nej, rinna i en stilla, oafärlig ström — ut — till ingen nytta — ut i sanden vid den stora sorgens haf.

Armand Pellegrin kände förblödningens trötthet, en dödsskymnings matta, dofva förtviflan.

Det var hans egna pulsådor, tyckte han, som blifvit uppfälta, från hans eget hjärta vällde blodet fram, stilla men ohämmadt.

Hvarför? Hvarför?

Hvarför kunde vi inte få lefva i fred? Hvarför kunde vi inte få göra hvarann godt i stället, vi gränsboar? Hvarför kunde inte Mariechen stannat hos honom? Hvarför kunde de inte hållit fred, de som älskade hvarandra? — —

Hennes pulsådor, det visste han, voro sönderskurna precis liksom hans. Hennes hjärteblod droppade lönlöst, hjälplöst liksom hans ut i sanden vid den stora sorgens haf.

Om de åtminstone förblödt tillsammans, hand i hand, skuldra mot skuldra! — —

Så kunde Armand Pellegrin ligga i timmar, med iskalla, af rörelse fuktiga händer famlande öfver det glattpolerade bordet och de heta, trötta ögonen badande i tårar, medan bröstet arbetade våldsamt och han mumlade afbrutna ord och meningar, än på franska, än på tyska.

Men från den lilla hyllan i mörkrummets ena hörn blickade madonnan, där hon stod med barnet på sin arm, med stora, vidöppna, runda, undrande ögon ned på honom. Den lilla röda lampan framför träbilden kastade sitt sken öfver hennes röda kjortel och den nedhängande fliken af den heliga, blå manteln. Men det lilla barnet försvann i dunklet, likaså Marias eget ansikte. Bara guldgloriorna omkring de heliga hufvudena blänkte till då och då, när lampans låga emellanåt sprakade till och flammade upp. Det gaf ett intryck som af en återhållen snyftning.

efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bonot Sjöbergström, Sjöstr. U. S.

KEJSAR KARL AF ÖSTERRIKE BESÖKER KEJSAR WILHELM I STORA HÖGKVARTERET.

VÄRLDSKRIGET.

Hvad skall ententen svara? blef den närmaste stora frågan, som behärskade hela världens upmärksamhet under veckan före jul. De första rösterna från ententens parlament och regeringar hade verkat afkylande, och förhoppningarna om ett gynnsamt svar började rätt snart krympa samman. Naturligtvis kunde ej heller väntas omgående annat officiellt svar än ett tämligen karskt afböjande, alldestund man ingenting visste om Tysklands fredsvilkor. Tisdagen den 19 upplyste *Lloyd George* i engelska parlamentet om regeringens syn på saken. Det var ett ögonblick af allra största vikt. "Att deltaga i en konferens på uppmaning af Tyskland, som förklarar sig själf för segrare, utan kännedom om de förslag, som det ämnar framställa, det vore att sticka in huvudet i en snara." Så föllo den nye preministerns ord. "*Fulständig återupprättelse, full ersättning och resultatbringande garantier*" — i händelse den tyska regeringen ville sluta fred på sådana vilkor, så skulle uppmaningen tagas under välvilligt öfvervägande. Men det finnes ingen antydning om, att Tyskland ämnade gå med på sådana vilkor, och därför kunde ententen icke allvarligt befatta sig med anbudet. I samma anda framställde *Briand* den franska regeringens syn inför deputeradekammaren — Svaret var sålunda afvisande. Icke förty torde det vara pessimistiskt och förhastadt att uppfatta svaret allt för bokstafligt. Fröet till freden är utkastadt och behöfver gro.

Den 22 ingick det högst intressanta meddelandet, att *president Wilson hänvänt sig till samtliga de krigförande* med en anmodan, att de måtte framlägga sina fredsvilkor och samtidigt föreslå sådana öfverenskommelser, som för framtiden

kunde garantera freden. Man får nu se hvart detta Wilsons steg kan leda till. Opinionen i England tycks betrakta inblandningen med föga sympati, och en del tidningar afvisa den direkt. Ett uttryck i noten, att begge sidorna kämpa för samma krigsmål, betecknas som för ententen sårande.

Krigsrapporterna under denna vecka hade relativt föga nytt att meddela. Fransmännen utvidgade ytterligare något sin seger vid *Verdun*, där de i slutet af förra veckan togo ett afsevärdt terrängstycke och 11,000 fångar.

På den rumäniska krigsskådeplatsen bevitnade man de rysk-rumäniska härarnes återtag i *Valakiet* och *Dobrudscha*. Reträtten tycktes under denna vecka fortgå utan svårare äfventyr. Centralmakts-trupperna ryckte fram öfver floden *Buzeu* i riktning mot *Rimnici Sarat*. Säkerligen är syftet med ryske storfurstens operationer att föra sina härar i en tryggare ställning längs *Sereth* med fästningarna *Braila* och *Galatz* som stöd. I *Dobrudscha* drogos i anslutning härtill de ryska trupperna tillbaka mot *Donau*. Här utkämpade bulgarerna häftiga eftertrupperstrider med den bortdragande fienden.

Från ryska östfronten rapporterades några smärre strider och rysk artilleriaktion på olika afsnitt.

Från *Mesopotamien* kom meddelande om att engelsmännen börjat operera på nytt.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

öfverstår till nästa nummer.

INNEHÅLL:

Professor *Carl Hallendorff* (biografi och helsidesporträtt). — Kronprinsessan *Margareta* och hertigen af *Dalarna*. — *Prins Carl*. — *Prins Valdemar* af *Danmark*. — *Shackletons sydpolsexpedition*. — *Drunkningsolyckan vid Nidingen*. — *Världskriget*. — "*Monsieur Pellegrins mörkrum*". Berättelse af *Ulla Linder*.

Lästerycka af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller ovlkortigt förbud.